

GÖZETLEME LİSTESİ

ŞÜPHELİ ŞAHISLARDAN
ON DOKUZ ÖYKÜ

DERLEYEN

Bryan Hurt

TÜRKÇELEŞTİREN

Peren Demirel

GÖZETLEME LİSTESİ

ŞÜPHELİ ŞAHISLARDAN
ON DOKUZ ÖYKÜ

GÖZETLEME LİSTESİ

© 2016, Tudem Yayın Grubu
1476/1 Sok. No:10/51 Alsancak-Konak/İZMİR

Derleme © 2015, Bryan Hurt

İlk baskı 2015 yılında, Amerika'da *Watchlist* adı ile OR Books tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bu kitabın telif hakları Kalem Ajans aracılığıyla alınmıştır.

DERLEYEN: Bryan Hurt
TÜRKÇELEŞTİREN: Peren Demirel
EDİTÖR: Şirin Etik
DÜZELTİ: Ayşegül Utku Günaydın
KAPAK TASARIMI: Cemil Denizer

BASKI VE CİLT: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. Tic. Ltd. Şti.
Eskişehir Yolu 40. Km. Başkent OSB 22. Cadde No:6 Malıköy/Ankara
Tel: 0 312 284 18 14

Birinci Baskı: Mart 2017 (2000 adet)

ISBN: 978-605-5060-83-1

Yayınevi sertifika no: 11945

Matbaa sertifika no: 16031

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

DELİDOLU, Tudem Eğitim Hizmetleri San. Tic. A.Ş.nin tescilli markasıdır.

GÖZETLEME LİSTESİ

ŞÜPHELİ ŞAHISLARDAN
ON DOKUZ ÖYKÜ

Deli

İçindekiler

- 7 Giriş BRYAN HURT
- 13 287960 No'lu Mahkûm Malik'in Yeminli İfadesi
RANDA JARRAR
- 20 Bastan Yaşam Kutusu
T. ÇORAGHESSAN BOYLE
- 45 Google'landık
CORY DOCTOROW
- 63 Terör(tur)istler
JUAN PABLO VILLALOBOS
- 73 Çakal
CHARLES YU
- 79 Saydamlık Projesi
ALISSA NUTTING
- 84 Kadın Avcısı
MIRACLE JONES
- 97 Şehrin Gece Vakti
ROBERT COOVER
- 104 Adela, Önceki Adıyla Kara Yolculuk,
Sonradan Yayımlanan Adıyla Yüreğin Kızıl Tabutu.
Yazan Anonim.
CHANELLE BENZ
- 126 Jean Seberg'in Uyuduğu Yerde Uyumak
KATHERINE KARLIN

- 144 Aysız
BRYAN HURT
- 151 Tanık ve Yolcu Treni
BONNIE NADZAM
- 169 Yalnız Yaşayanlar İçin Emniyet Tüyoları
JIM SHEPARD
- 203 Yeni Mahallemiz
LINCOLN MICHEL
- 222 Book
DALE PECK
- 242 Esir
ZHANG RAN
- 296 Taksidermist
DAVID ABRAMS
- 323 Strava
STEVEN HAYWARD
- 343 Bizler Olfanautlarız
DEJI BRYCE OLUKOTUN
- 363 Katılımcılar Hakkında
- 369 Teşekkür
- 370 Eser Hakları

GİRİŞ

Her şey bebek monitörü almamızla başladı. Bu kitabı zihnimde tasarlamaya başlamadan aylar evvel, eşimle birlikte henüz bebek olan oğlumuzu uyurken izlemek üzere internet bağlantılı bir kamera almıştık. Böylece, en sevdiğimiz Tayland restoranında yemek yerken ya da kanepemizde kurulmuş televizyon izlerken telefonlarımızın ya da tabletlerimizin ekranından, parmaklarımızı yana kaydırarak oğlumuzu görebiliyorduk. Çizgi film karakterleri gibi poposunu tepeye dikmiş, hafif ama belirgin biçimde nefes alırken yeşil-siyah karlı bir görüntüyle önümüzde belirliyordu. Kamerayı 180 derece döndürüp odanın bütün köşelerini dolaşabiliyor yahut oğlumuzun suratına doğru yakınlaştırıp ekranımızı iki kocaman, açılıp kapanan burun deliği ve bir ağızla kaplayabiliyorduk. Sonra da vejetaryen Çin böreklerimizi yemeye veya televizyon izlemeye dönüyorduk. Onu görmek içimizi rahatlatıyordu. Onu izlemek, güvende olduğunu bilmek demekti.

Kameradan söz ettiğimde, komşum Alexis Landau, oğlumun da kamerayı görüp göremediğini sordu. İzlendiğini biliyor muydu acaba?

Parktaydık, çocuklarımızı salıncakta sallıyorduk.

Ona kameranın, beşiğin yanındaki sehpa, bebeğin suratından birkaç santim ötede durduğu söyledim. “Canım, sonuçta onu gözetliyor değiliz ya?” dedim.

Ama sorduğu soru aklıma takılmıştı bir kere. Onu gözetliyor muyduk? Oğlumuz, o uyurken suratına doğrulttuğumuz kameranın farkında mıydı? O sıralar henüz altı aylıktı ve anca geri geri emeklemeyi becerabiliyordu. Kameranın farkında olduğunu pek sanmıyordum; hem olsa bile, ne olmuştu yani?

Omuz silkip salıncağı sallamaya devam ettim.

Alışacaksın, küçük adam. İzlenmek hayatın bir parçası.

İzleniyoruz. Bu ifadenin artık kimseyi şaşırtmaması bile şaşırtıcı. Ancak Edward Snowden, Haziran 2013'te Ulusal Güvenlik Ajansı'nın o devasa, gizli kapaklı gözetim programını ifşa ettiğinden beri neredeyse her hafta, bir zamanlar mahrem olduğunu sandığımız hayatlarımızın tetkik altında olduğuna dair yeni haberlere boğuluyoruz. Geçen hafta *The Guardian*, İngiliz casusluk ajanslarının, avukatlarla müvekkillerinin imtiyazlı konuşmalarını dinlediğini bildirdi. Ondan önceki hafta *The New York Times*, Birleşik Devletler Posta Servisi'nin, polis teşkilatının postaları düzenli olarak gizlice incelemesine izin verdiğini yazdı. Snowden'ın ifşaatlarından beri, 11 Eylül sonrasında ABD hükümetinin ya da müttefiklerinden birinin e-postalarımızı okuduğunu, telefonlarımızı dinlediğini ve internette yaptığımız her şeyi izlediğini öğrendik: Facebook bildirimleri, Google aramala-

rı, anlık mesajlaşmalar, *World of Warcraft* oturumları. Hiçbir şey gizli kalmıyor, her şey gün gibi ortada.

Ve bizler bu gözetleme haberlerine şöyle cevap verdik:

...güçlenme ifade eden bir geçirti...

...gazetelerin tüketici köşelerinde öfke patlamaları...

...ama genel olarak kolektif bir omuz silkişle.

Belki de çoğumuzun bu haberlere sıkılmamasının sebebi, olan biteni yeni bir şey olarak kayda almamamızdır. Mahremiyetimizden alınan ne varsa, biz onu zaten uzun zamandır karşılıksız veriyorduk. Facebook, Twitter, Instagram gibi sosyal medyanın ortaya çıkışından beri, hatta çok öncesinden beri birbirimizi daha yakından izliyor, devlet kurumlarının yapabileceğinden çok daha yakından takip ediyoruz.

Teknolojinin yardımcı olduğu muhakkak. Pew Research'ün tahminine göre, insan ırkı olarak her ay Facebook'ta 700 milyar dakika harcıyoruz. Gelgelelim on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıllarda aristokratlar da zamanlarının ve paralarının çoğunu, kamuya teşhir edecekleri ayrıntılı portrelere poz vermeye harcıyorlardı. Görülmenin değeri var (bu hep böyle olmuştur) ve "statü" kelimesinin bugünün sosyal iletişim ağlarıyla bütünüyle bağlantılı olması komik olsa da kesinlikle tesadüfi değil: Beni ne kadar görürsen değerim o kadar artar.

İzlediğin bir şeyi değiştirirsin. Bu hepimizin içgüdüsel olarak bildiği ve bilimin de araştırdığı bir gerçektir. Elektron mikroskobunda gözlemlenen fotonlar, dalga halinden parçacık haline geçer. Ayrıca bir de Schrödinger'in kedisi paradoksu var. Kedi ölü mü yoksa kutunun içinde hâlâ canlı mı? Kutuyu açıp hayvanı yahut da ölüsünü gözleme eylemi kedinin kaderini de belirleyecektir.

İzlendiğimizi bildiğimiz vakit farklı hareket ediyor, farklı davranıyoruz. Hatta izlendiğimizi sandığımızda bile bu böyle oluyor. Panoptikon denen, tutukluların gardiyanın bakışlarından kaçamadığı dairesel hapisanenin mantığı burada yatar.

Bu kitabın ele almaya çalıştığı soru, bu daimi gözetimden nasıl etkilendiğimiz. Uyuyan bir çocuğa doğrultulmuş kamera onu değiştirir mi? Sürekli orada olan, kimliği meçhul bir izleyici, olduğumuz kişide farklılık yaratır mı? Antik Yunan vecizesi “Kendini Bil”i yorumlamanın bir yolu da, bunu kitleleri, onların yargı ve fikirlerini görmezden gelmemiz için bir uyarı olarak görmek olabilir. Ama benlik ve seyirci kavramlarının koparılmaz bir bağla bağlı olması ne demektir? Özel hayatın kalmadığı bir dünyada özbenliğe ne olur?

Bu soruları kurgu yoluyla keşfetmeye karar verme sebepim, kurgunun bize iyi ve kesin cevaplar sunması değil (iyi kurgu bu konuda çok kötüdür), araştırma için geniş bir aralık sağlama-sıdır. Öyküler aracılığıyla belgeleyebilir, doğrulayabilir, tahmin yürütebilir, tetkik edebilir, kanaate varabilir ve izleyebiliriz. O halde kurgu, farklı bir tür gözetleme teknolojisidir. Etrafımızdaki dünyayı daha iyi görebilmek için okuruz: başka yerleri, başka insanları, başka hayatları. Fakat çok iyi öyküler kaçınılmaz bir biçimde bunun da ötesine geçer. İçimizdeki tasdik edilmemiş, keşfedilmemiş, açığa çıkarmadığımız, henüz bilmediğimiz kısımları ortaya çıkarıp kendimizi görmemize yardım ederler.

Yazarlara gözetleme öyküleri yazmaları için başvurduğumda, onlara sağladığım tek kılavuz, kitabın yaklaşımının çok geniş ve yaratıcı olduğuydu. Öyküler, konularını “gazete başlıklarından alabilirdi”, çok uzak ya da çok da uzak olmayan bir gelecekte geçebilir yahut yüzyıl önce yaşanmış olabilirdi. Beni şaşırtan,

yazarların verdikleri öykülerin teknilinin birden mükemmel olması ya da konuyu çok kapsamlı ele almaları değildi. Bütün öykülerin mükemmel olmasını ve her meseleyi kurcalamasını zaten bekliyordum. Burada politik ve apolitik öyküler var, etik olanı var, temkinli yaklaşanı var, gerçekçi olanı, deneysel ya da “janr” olanlar da var; bilimkurgu vehayut da tarihi, kara anlatı olanlar da. Bu kitapta, tanınmış ve çok yakında tanınacak, şahsi “gözetleme listenize” almanız gereken yazarların öyküleri yer alıyor. Beni asıl şaşırtan şu oldu: Bu öykülerin kapsamları ne kadar farklı olursa olsun, hepsi gözetlemenin asıl bedelinin samimiyeti yitirmek olduğunu öne sürüyor. Birbirimiz hakkında daha çok şey bildikçe aslında daha az biliyoruz.

Her halükârda yanıldıklarını umuyorum, öyle olmadığını bilsem de.

Bununla birlikte öyküler, dünyayı olduğu gibi (çökmekte olan, kusurlu, kayıplarla dolu) görmemizi sağladıkları için değil, daha ziyade bize dünyayı olabileceği haliyle gösterdikleri için güçlü. En güçlü öyküler, bize kayıpları telafi etmede, onları değiştirmede ve güzel bir şeye, bir sanat eserine dönüştürmede yardım eder. İşte size alternatif bir gözetleme öyküsü, bildiğim bir hayal mahsulü:

İzlemek yakın alaka göstermektir.

Yakın alaka bir sevgi eylemidir.

Öyleyse alışacaksın, küçük adam. İzlenmek hayatın bir parçası.

*Bryan Hurt, Aralık 2014,
Kolorado Springs, Co.*

287960 NO'LU MAHKÛM MALİK'İN YEMİNLİ İFADESİ RANDA JARRAR

Türklerin beni röntgen den geçirmesini bekliyorum. İki gece önce beni, Karaköy'deki kanlı bir kavganın ardından gözaltına aldılar. Uçmama izin yok, küçük metal bir kafese tıkdım. Başıma bir nöbetçi diktiler. Nöbetçi her daim tetikte. Azıcık gerecek ya da boynumu oynatacak olsam hemen dönüp bana bakıyor. Casus olduğumu düşünüyorlar. Benim gibi bir kerkenzin. Ufacık bir doğanın.

Benden asla casus olmaz. Daha çocukken, işbirlikçilerin türdeşlerimle avlandığımız tellerden sarkan cesetlerini görmüştüm. Bedenleri sallanıp dururdu. Casusluğun cezası her zaman ölümdü. Ve ölüm bana asla çekici gelmedi.

Adım Malik Hassan Kareem Hacı Aamer Ahmed Kan'oun. Evet, büyük dedem Aamer, Mekke'ye hacca gitmiş. Oradan köyümüz Aqraba'ya gelmiş. Kudüs üzerinden, Ölü Deniz'i ve Petra harabelerini geçmiş, Kızıl Deniz boyunca ilerlemiş, Umluj ile Cidde'nin üzerinden uçmuş, yol boyunca hiç yere konmadan

avladığı çekirge ve güveleri yemiş. Mekke'ye gelir gelmez kutsal taşın etrafını yedi kez tavaf etmiş, zemzem suyundan içmiş ve Safa ile Merve tepeleri arasında uçmuş. Eve döndüğünde, babamla dedem onu gördükleri için rahatlamışlar (haftalardır ortalıkta yokmuş ve avcılarını onu yakalayıp öldürdüğünü sanmışlar); ama hikâyesine pek de inanmamışlar, o yüzden "Sahiden hacca gittiğini ispatlayabilir misin?" diye sormuşlar ona. Çocukları ve torunlarının kendi lafına inanmayacaklarını tahmin eden büyük dedem ağzından bir taş çıkarmış: Sürüsünün daha önce benzerini hiç görmediği bir çakıl. Bu çakıl büyük dedemin şeytan taşlamak için topladıklarından biriymiş. O günden sonra bütün doğanlar ona El-Hajj Aamer demişler.

Ben sekiz yıl önce doğdum. Babam beni Akdeniz'e uçmaya götürürdü. Dediğine göre tehlikeli uçuşlardı bunlar, çünkü köyümüzün batısında yaşayan İsraililerin kocaman silahları vardı ve pürdikkat hava sahasını gözlüyorlardı. Bunun sebebini hiç sorgulamadım ama babamın da kuyruğundan ayrılmadım. Küçük, alıcı kuşlarız biz, bu da bazen lehimize işliyor: Fazla kuşku uyandırmadan uzun mesafeler kat edebiliyoruz. Akdeniz'de, denizde yüzen tüysüz insanlar ve kumda oynayan büyük, siyah tüylü insanlar gördüm. Babam bana tüysüz olanların Tel Aviv'de, tüylü olanlarınsa Gazze'de olduklarını söyledi.

En iyi avlar Gazze'deydi. En sevdiğim yemek ağustosböceği; ardından tarla faresi, kelebek ve çekirge geliyor. Gerekirse sıradan fare de yerim, ama ötücü kuşlarla sivrifareleri tercih ederim. Gazze'de en sevdiğimden gani gani vardı. Babam vefat ettikten sonra ağustosböceği yakalamak için tek başıma uçmaya başladım.

Bir gün denize doğru giderken, tepemde süzülen daha büyük kuşları, savaş uçaklarını gördüm. Anlamıştım: Bela geliyo-

rum diyordu ve geldi de. Uçağın bıraktığı beyaz fosfor uçtuğum yeri bir bulut gibi kapladı ve çok geçmeden denizi boyladım. Bir grup çocuk beni buldu ve evlerinin balkonunda sağlığıma kavuşturdu. Babam hep insanlardan uzak durmamı öğütlerdi; kardeşlerimden bazılarını kızartıp yedikleri olmuştu çünkü. Ama bu çocuklar iyiydi ve sokağa çıkma yasağı yüzünden canları sıkılmıştı. İyileştikten sonra beni saldılar.

Aqraba'ya dönüş yolumda, Tel Aviv'de üniversiteli gençlere yakalandım. Beni beyaz laboratuvarlarına götürüp tüylerim, gagam ve ayaklarımla ilgili bilgileri kayıt altına aldılar, sonra da bacağıma metal bir halka taktılar. Ailemin ve benim göç yollarımızı incelemek istiyorlardı. Sonraki aylarda ne yaparsam yapayım, üstünde onların dilinde oymalar olan o metal halkayı çıkaramadım.

İsraililere yakalandığım için Aqraba'da herkes küplere bindi. O zamanki eşim yuvamızın her yerine pisledi. Kocalara, insanlara ve diğer avlara uzak durmaları için verilen bilindik bir mesajdı bu. Çocuklarımı özlesem de isteklerine saygı duydum. Annem yaşlı başlıydı ve sabahları onu ziyaret etmeme izin veriyordu. Ölümünden korkup korkmadığımı sordum ona, korkmadığımı söyledi. Ölüm ânında kimsenin acı çekmediğini işitmiş; çünkü hepimiz son nefesimizi vermeden önce keyifli, kısa bir halüsinasyon görüyormuşuz. Bunu duymak beni teselli etmişti, eminim o da aynı hisler içindeydi. Gıdasından eksik kalmasın diye onun için tarlafaresi avladım. Morötesi ışıktaki görebildiğim için zifiri karanlıkta idrar izlerini sürerek buluyordum tarlafarelerini.

Annem kış mevsiminde öldü. Onu hep birlikte gömdük, akrabalarım bir günlüğüne barışmıştı benimle. Çocuklar halkamı

gagalayıp beni ondan kurtarmaya çalıştılar. Annemin ölümünden sonra, Gazze'deki denize gitmek üzere oradan ayrıldım. Aqraba'da artık benim için bir şey kalmamıştı.

Orada geçirdiğim kazanın üzerinden neredeyse iki sene geçmişti. Gazze'ye gelir gelmez, bir kez daha yanlış zamanı seçtiğimi anladım. Büyük kuşlar, yani savaş uçakları balkonlara, köprülere ve plajlara bomba atmışlardı. Beni iyileştiren çocukların balkonunu tanıyamadım. Un ufak olmuştu. Çocukları bulamadım. Ağustosböceklerini bulamadım. Denizde eşlik edecek balıkçılar yoktu.

Böylece doğuya uçtum. Nereye gittiğimi bilmiyordum bile; tek istediğim, bildiğim her şeyi ardımda bırakmaktı. Doğuya giderken Aqraba'nın üstünden geçtim ve her zaman yaptığım gibi oraya iniş yapmamak bana çok zor geldi. Uçmaya devam ettim; neyse ki durağan, kıpırtısız havada bile uçabilirim. Kuzeye, Kıbrıs'a doğru devam ettim. Oraya vardığımda bir taş ocağı buldum ve karnımı kurbağa, sivrifare ve yılanlarla doyurdum. Kuzeye gitmeye devam edip Ege Denizi'ne vardım. Orada adalarda kaldım ve çamaşır ipleriyle yüksek telefon hatlarında avlandım. Oranın yerlisi olan kuşlar bana aldırış etmediler, ne kucak açtılar ne de kışkıkladılar. Adada en sevdiğim şey, her sabah yaşlıca bir dul kadının, beyaz taş evinin önünde oturup dürbünüyle beni izlemesiydi. Ona ait olduğuma inanırdı, ben de onun bana duyduğu bu sahiplik hissinden hoşlanırdım. Sevgiye en yakın şeydi bu.

Kış geldi çattı, kadın gitti ve adanın beyaz evleri karla kaplandı. Evime doğru uçmak istedim, ama havalar ısınana kadar batıya, Atina'ya gitmeye karar verdim. Atina'da Exarchia'da yaşadım. Buradaki bazı anarşist kuşlar, av bulmalarına yardım edip yakaladıklarımı paylaşmam karşılığında beni aralarına kabul etti. Metal halkam konusunda ağızlarını açmadılar, yalnızca İsrailililer

GÖZETLEME LİSTESİ

İzleniyoruz.

Bu ifadenin artık kimseyi şaşırtmaması bile şaşırtıcı. Bu kitabın ele almaya çalıştığı soru, bu daimi gözetimden nasıl etkilendiğimiz. Özel hayatın kalmadığı bir dünyada özbenliğe ne olur?

287980 NO'LU MAHKÛM MALİK'İN YEMİNLİ İFADESİ
RANDA JARRAR ☾ BAŞTAN YAŞAM KUTUSU
T. CORAGHESSAN BOYLE ■ GOOGLE'LANDIK CORY
DOCTOROW ☾ TERÖR(TUR)İSTLER JUAN PABLO
VILLALOBOS ■ ÇAKAL CHARLES YU ■
SAYDAMLIK PROJESİ ALISSA NUTTING ■ KA-
DIN AVCISI MIRACLE JONES ■ ŞEHRİN GECE VAKTİ
ROBERT COOVER ■ ADELA CHANELLE
BENZ ☾ JEAN SEBERG'İN UYUDUĞU YERDE UYU-
MAK KATHERINE KARLIN ☾ AYSIZ BRYAN HURT
■ TANIK VE YOLCU TRENİ BONNIE NADZAM ■
YALNIZ YAŞAYANLAR İÇİN EMNİYET TÜYOLARI JIM
SHEPARD YENİ MAHALLEMİZ ☾ LINCOLN MIC-
HEL ■ BOOK DALE PECK ■ ESİR ZHANG
RAN ■ TAKSİDERMİST DAVID ABRAMS ■
STRAVA STEVEN HAYWARD ■ BİZLER
OLFANAUTLARIZ DEJI BRYCE OLUKOTUN ○

Deji

delidolu.com.tr
f /delidolu

@delidolukitap
@delidolukitap

ISBN 978-605-5060-83-1

9 786055 060831